

zlata boja med zelenim perjem prikazuje se v prekrasnom licu, zato ondotni pesniki čisto spominjajo kutine v svojih slikah.

Salamon primerja v Pregovorih kutine z modrim svetom in veli, da so modre besede ob pravem času to kar so zlata jabolka v sreberni posodi. Grška pravljica o Herkulu spominja tudi zlatih jabolk, ki jih Hera kot poročeni dar dobila. Ta jabolka so rasla v vrtu na podnožju Atlasa, in čuval jih je zmaj, kateremu jih je moral Herkul oteti. Mnogi sodijo, da so to kutine bile.

V Egiptu cvel je vzgoj raznovrstnega bilja od najstarejših časov, ali prav najplemenitejše sadje je tu slabo usoevalo. Kakor Taofrast in Plinij omenjata ni mogla v Egiptu črešuja uspevati, prav tako se je godilo drugemu sadju. Breskva in marelica, smokva in datela so bili edino sadje, ki je v Egiptu dobro uspevalo.

(Dalje nasl.)

Trgovinska in obrtniška zbornica.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko imela je, kakor smo že javili, dne 9. avgusta 1889. svojo redno sejo pod predsedništvom gospoda Vasa Petričiča in v navzočnosti naslednjih gospodov zborničnih udov: Ivana Dogana, O. Dolenca, Alojzija Jenka, Antona Kleina, Frana Kollmanna, Maksa Krennerja, Ivana Perdana, Josipa Ribiča, Frana Ks. Souvana, F. Zupančiča in Jerneja Žitnika.

Gospod predsednik izjavi, da je za sklepčnost dovoljno število članov navzočnih, otvori sejo ter imenuje overovateljema zapisnika gospoda Maksa Krennerja in Frana Ks. Souvana.

I. Zapisnik zadnje seje se odobri.

Gosp. zbornični svetnik Anton Klein poroča o zborničnem proračunu za l. 1888 in predlaga v imenu odsekovem:

1. Računski sklepi o zborničnem računu in o pokojninskem zakladu pro 1888 potrjujejo se in predlagatelju računov daje se odveza;
2. Pravorečno z dokazili izkazan zbornični račun predložiti je v zmislu § 21. zakona od dne 29. junija 1868, drž. zak. šte. 85, visokemu c. kr. trgovinskemu ministerstvu po c. kr. deželni vladi, istočasno z računom o pokojninskem zakladu zborničnih uradnikov. — Oba predloga obveljata.

III. Gospod zbornični svetnik Jernej Žitnik poroča o pravilih bolniške blagajnice frizerjev in brivcev v Ljubljani.

Pravila te zadruga potrdila je c. kr. deželna vlada, ali zadruga pravil zadruga bolniške blagajnice ni premenila po določilih V. oddelka zakona od 30. marca 1888, o zavarovanju delavcev glede kake bolezni, drž. zak. šte. 33. Vsled tega je vis. c. kr. deželna vlada, z ozirom na določilo v § 58. tega zakona, pravila premenila.

Ta paragraf namreč določuje, da udje združnih bolniških blagajnic, katere so ustanovljene na podlagi VII. poglavja obrtnega reda, nimajo dolžnosti, pripadati kaki bolniški blagajnici, ki je ustanovljena po propisih tega zakona. Vender pa se morajo pravila zlagati z določili zakona od 30. marca 1888. leta in se toraj prenameniti. Na to stran potrebno premeno pravil, ako se po rednem potu ne predrugačijo v roku, ki ga bode ukazoma postaviti, naj politično deželno oblastvo samo opravi s pravno-zavezno močjo. Ker potrebne premene zadruga ni naznanila, premenila je pravila visoka c. kr. deželna vlada, in ker se ta premene zлага z zakonskimi določili in ni tako, da bi blagajnica ne mogla uspešno delati, zato nasvetuje odsek: „Slavna zbornica naj se v svojem poročilu do visoke c. kr. deželne vlade izreče za potrditev pravil. — Predlog se je sprejel.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Dalmacija.

V ravno minulem zasedanji dalmatinskega deželnega zbora segla je tamošna hrvatska večina po onem skrajnem sretstvu, katero ji podaja ustava, da domači deželni vladi in pa sredni vladi na Dunaji pokažejo svojo nezadovoljstvo zavolj preobilnega gojenja laščine in nemščine v deželi, zavolj prepicle podpore skazane domači hrvaščini in pa zavolj zanemarjenja gmotnih zadev v deželi.

Dalmatinski Hrvatje izražajo nevoljo svojo ter prete, združiti se s Hrvatsko, v kar jim ustava daje pravico. — V deželnem zboru prevzel je za stranko nalogo governika vrednik „N. L.“ Biankini. Dne 6. avgusta pa je podpisalo 25 narodnih poslancev svoj program, ki izraža v določenih točkah ono, kar je govoril Biankino. Kolikor so nam znane razmere Dalmaciji in pa merodajne osebe, imajo te izjave namen, pripomoči dalmatinski narodni stranki k onemu, kar so dosedaj brez uspeha zahtevali doma in v Beču po svojih zastopnikih, izraz nevolje je to v drugi obliki pa sicer zelo podoben onemu, ki se kaže na Češkem v izvolitvah mladočehov.

Pritožba je to zoper ravnanje sedajne vlade proti onem, ki so v vrstah njené opozicije, pritožba zoper preveliko ozirnost sedajne vlade, nasproti manjšini. Druzega pomena sedaj nima govor Biankini-jev in pa program dalmatinske narodne stranke, katera podajamo tukaj svojim čitateljem.

Deželni poslanec in vrednik „Narodnemu Listu“ Biankini, je v budgetni debati govoril tako:

„Vlada se kaže nasproti kulturnim in gmotnim deželnim potrebam jako malo naklonjeno. Glede na prometna sredstva je Dalmacija od zunanega sveta tako

izključena, kakor da bi ležala tam kje ob Kongu in ne v bližini središča omikane in visoko kultovane Evrope. Zaradi tega je prej tako živahni trgovski promet z Bosno in Ercegovino popolnoma prešel v roke Dunaja in Budimpešte, nekdanja ponosna trgovska mornarica Dalmacije pa, za katero nas je celo mogočni cesar Karol V. zavidal, je propala popolnemu poginu. Dalmatinski ribiči morajo mirno gledati, kako jim italijanski ribiči iz Chioggie izpred ust jemlje košček kruha. Iz ozirov višje politike za Italijo se žrtvuje dalmatinsko obrežno brodarstvo. Položaj prebivalstva je postal tako neznosen, da strahovito narašča izseljevanje v Ameriko. V bodoči proračun je postavljenih za orožništvo 38.000 gld., za ceste pa samo 13.000 gld., in za toliko potrebne vodne stavbe skupaj borih 2000 gld.

Brez cest in železnic, brez občil in mnogih drugih nujnih potreb, moramo za celo armado orožnikov plačevati. Postopanje naše vlade v zadevi narodnega jezika je dokaz za njeno nehvaležnost, dvoličnost in kratkovidnost. Italijanščina, katero komaj pet odstotkov prebivalstva govori, vlada v c. kr. uradih Dalmacije takó, kakor da bi bila slednja še vedno pod vrhovno oblastjo benečansko, ali da bi bili mi podaniki kralja Humberta. To odlikovanje italijanščine žali naš narodni čut in čas ni daleč, ko bo c. kr. namestnik imel svoje italijanske govore pred praznimi klopki. Dostojanstvu narodnega zastopstva nikakor ni več primerno, da bi še v bodoče korakalo po dosedanji neplodoviti poti. Narod ima pravico, da nas vpraša, zakaj podpiramo vlado, ki nima za pravice naroda drugega, kot prazne besede. Razumim, zakaj ne privolijo v zvezo našo z brati onstran Velebita, zakaj nas puste kakor od debla odtrgano vejico pojemati in nas nočejo spojiti z Bosno in Ercegovino. Da pa potiskajo v kot jezik naš, tega si ne morem raztelmačiti. Jezik je znak narodnosti; njegovo zatiranje pomeni smrt naroda“.

Petindvajset deželnih poslancev podpisalo je naslednji program:

„Narodni hrvatski klub“ stoji nepremično na temelju državnega prava hrvatskega in celokupnosti Hrvatske. Zato želi, da se Dalmacija čim preje zjedini s Hrvatsko in Slavonijo, in da se hrvatski državi povrnejo vse stare časti.

Pod varstvom tega hrvatskega prava Hrvati in Srbi v Dalmaciji uživajo iste pravice vsakem oziru, kakor stvarjajo jeden narod, izven katerega ni drugega v Dalmaciji.

„Narodni hrvatski klub“ je dolžan in pripravljen vsak ugoden čas skrbeti, da naš premilostivi kralj na temelju narodnih in pisanih prav, potrjenih z Njegovo sveto besedo, zjedini Dalmacijo s Hrvatsko in Slavonijo.

Da se to zgodi in da se narod bolje pripravi na to in pot prikraja, — zato bode „narodni klub“ skrbel z vsemi postavnimi sredstvi: da krepí hrvatsko zavest, da pohrvari vse šole in urade v deželi, da se dežela reši talijanščine in obrani ponemčenju.

„Narodni hrvatski klub“ nima nobene vere za narodnost in ju tudi ne spaja, a braniti hoče staroslovenščino v cerkveni službi.

Pospešujoč blagostanje v deželi bode klub delal na to, da se Dalmacija z železnico zveže z ostalo državo in glavna pristanišča ob Jadranskem morji z Bosno, prirodnim zasledjem Dalmacije, brez katere Dalmacija nima hrane ni obrane.“

Naši dopisi.

Iz Ljubljane — Pravda zavolj zastave na deželnem dvoru v Ljubljani v rojsten dan cesarjev je končana in našlo se je celo nekaj nasprotnih listov, kateri so izjavo deželnega glavarja prijavili vsaj v posnetku. V Ljubljani pa so se hipoma poskrili vsi oni, ki so tukaj tako malo premišljeno kričali na deželnega glavarja in med svet strobili svoj: „glejte in križajte Slovence!“ — Sedaj prizadeti pošteni potepeno tiho mirujejo na lavorikah lastnega osramotenja. — Morebiti, da nam sedaj oni možakarji nekoliko časa ne dajo povoda, baviti se z njimi.

— Za Vincencijevo družbo v Ljubljani darovali so presvitli cesar 200 gl.

— Glavni zbor društva za podporo učiteljev, njihovih udov in sirot bil je minuli teden zbran v redni letni zbor v mestni dvorani ljubljanski pod predsedstvom preč. gosp. prošta dr. Jarc-a. S poročila posnemamo, da tedaj društvene podpore uživa 10 udov in 19 sirot in to: udove v svotah po 100 gl. sirote pa v svotah po 25 gl. na leto. V minulemu letu znašali so društveni dohodki 4005 gl. 34 kr., troški pa 2389 gl. 68 kr., premoženje 45750 gl.

Konečno sklepanje o predlogu na premembo pravil vrnil se je odboru, v tega pa so bili izvoljeni gg. dr. Jarc (predsednik), M. Močnik (tajnik), Govekar, Praprotnik, Stegnar, Žumer, Čenčič, Borštnik in Tomšič.

— Ocena letošne letine. Minuli teden vršil se je po različnih iz židovskih krogov prihajajočih zaprekah tako zvani svetovni žitni trg in je s porabo došlih mu poročil, prišel do prepričanja, da je letošna letina za mnogo siabeja memo vlanske. — Pri teh računih razvrstujejo se predvsem dežele v vrsto onih, ki uvažajo, in tem se prišteva: Avstrija, Pruska, Saksonska, Bavarska, Badenska, Württenberška, Laška, Švica, Holandska, Francoska in Angleška; — v vrsto izvažajočih dežel pa soadajo: Ogerska, Ruska, Rumunska, Srbska, in Egipt.

Dobrota letine izražuje se v številkah tako, da pomenja srednjo letino številka 100. Ozira se samo na glavne pridelke namreč všenico, rež, in ječmen deloma tudi oves. Vlansko leto bila je žitna letina na sploh mnogo boljša, kakor letošna. Kaže nam namreč glede pridelka pšenice: